

ไม้ประจำมหาวิทยาลัย

พะยอม

WHITE MERANTI

พะยอมหอมหวานทนสม

ผลิดอกออกผล

พร้อมใบยบ

สืบสานพืชพันธุ์...

แห่งภูมิปัญญา

♦ “พะยอม” ถือว่าเป็นไม้ประจำมหาวิทยาลัยมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Shorea roxburghii* G.Don วงศ์ *Dipterocarpaceae* ชื่อสามัญ *White Meranti* ส่วนชื่อพื้นเมืองเรียกว่า กะยอม ขะยอม ขะยอมดง พะยอมทอง ญูริง แคน เขียง เขี้ยว พะยอม หรือยางหยวก เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูงประมาณ ๑๕-๓๐ เมตร ใบเดี่ยวรูปขอบขนานแคบ ๆ เรียงสลับ ขนาดกว้างประมาณ ๓.๕-๔ เซนติเมตร ยาว ๘-๑๐ เซนติเมตร ปลายมนหรือหยักเป็นติ่งสั้น ๆ เนื้อใบเกลี้ยงเป็นมัน ออกดอกเล็ก ๆ เป็นช่อตามปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว เกสรสีเหลืองอ่อน กลิ่นหอมจัด ผลเป็นรูปกระสวย มีปีกยาว ๓ ปีก ปีกสั้น ๒ ปีก ออกดอกกระหว่างเดือนธันวาคม-

กุมภาพันธ์ มีผลประมาณเดือนมกราคม-มีนาคม ผลแก่ประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน ขยายพันธุ์โดยเมล็ด เด็ดปีกออกก่อนนำไปเพาะ

♦ พะยอมเป็นพันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นไม้มงคลประจำจังหวัดพัทลุงด้วย ประโยชน์ของพะยอมมีหลากหลาย นับตั้งแต่เนื้อไม้มีลักษณะคล้ายไม้ตะเคียนทอง ใช้ในการก่อสร้าง หรือทำเครื่องเรือน เปลือกมีรสฝาด ในตำรายาไทยใช้เปลือกเป็นยาฝาดสมาน แก้ก้องเดินและลำไส้อักเสบ สารที่ออกฤทธิ์คือแทนนิน ดอกเข้ายาหอมบำรุงหัวใจ และลดไข้ นอกจากนี้ยังใช้เปลือกเป็นสารกันบูด ใช้ในการฟอกหนัง เป็นต้น เป็นไม้ที่มีอายุยืนยาว มีดอกดก หอมหวานทนลม มีประโยชน์ตั้งแต่เปลือกนอก เนื้อไม้และผล

ผลผลิตของมหาวิทยาลัยรังสิตจึงเสมือนดอกพะยอมที่ทั้งหอมหวานและทรงคุณค่าเมื่อบานเต็มที่จะเกิดผลที่มีปีกพร้อมใบบิน เพื่อสืบสานพืชพันธุ์แห่งภูมิปัญญา ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ อธิการบดี ดำริให้ทยอยปลูกเพิ่มเติมให้ทั่วทั้งมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่มีประโยชน์และหายากไว้ประจำมหาวิทยาลัย

ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย

๖ ๖
แก้วเขาสม

GUAIACUM OFFICINALE LINN

แผ่ร่มเงา ร่มเย็น
ใต้เป็นสุขสถิตชนบ้าน
ทรานานาเท้านาน

“แก้วเจ้าจอม” เป็นพันธุ์ไม้ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำมาจากชวาหรือประเทศอินโดนีเซีย มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณ West Idies แต่แรกเริ่มเดิมทีโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกไว้ที่สวนสุนันทา ซึ่งมีพระราชประสงค์ให้เป็นสวนป่าในพระนคร ไม้เป็นไม้ที่ประพาสเป็นที่สำราญพระราชหฤทัย เช่นเดียวกับที่ยุโรปซึ่งเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยือนมาจากหนังสือสวนหลวง ร.๙

◆ แก้วเจ้าจอม มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Guaiacum OFFicinale* Linn. วงศ์ *Zygophyllaceae* เป็นไม้พุ่มกลม ยืนต้น สูง ๑๐-๑๕ เมตร ใบย่อยรูปรีปลายมน ขนาดไม่เท่ากันคู่ปลายจะยาวที่สุด ประมาณ ๓.๕ เซนติเมตร ดอกเล็ก ๆ สีฟ้า ๕ กลีบ เกสรสีเหลือง ๘-๑๐ อัน ออกดอกเป็นกระจุกตามปลายกิ่ง ช่วงเวลาที่ออกดอกประมาณเดือนสิงหาคม-ตุลาคม ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ดหรือตอนกิ่ง เป็นไม้ประดับที่มี ดอกพริ้งพริ้วงดงาม

◆ อาจารย์แจ่มจันทร์ ทองเสริม อดีตอาจารย์โรงเรียนสวนสุนันทากรุณาเล่าว่า

แก้วเจ้าจอมนี้เดิมมีชื่อเรียกกันว่า “น้ำอบฝรั่ง” ต่อมาเมื่อมีการชำระชื่อพันธุ์ไม้หลวงบุเรศบำรุงการ จึงใช้ชื่อว่า “แก้วเจ้าจอม” ในปัจจุบัน “ต้นแม่” ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกเป็นต้นแรก อยู่ในโรงเรียนสวนสุนันทา มีความสูงประมาณ ตึก ๔ ชั้น และยังคงให้ดอกดกงดงาม ในโอกาสที่กรุงเทพมหานครจัดประกวดไม้ยืนต้นเก่าแก่ที่อายุยืนนานในกรุงเทพมหานคร ต้นแก้วเจ้าจอมที่โรงเรียนสวนสุนันทาได้รับรางวัลที่ ๑ และในปัจจุบันถือว่าเป็นไม้ประจำโรงเรียนสวนสุนันทาด้วย แก้วเจ้าจอมมีปลูกไว้ที่หน้าอาคารนันทนาการ มหาวิทยาลัยรังสิต